

ACRONIMUL *COVID*: DESPRE TERMINOLOGIE ȘI CÂTEVA „SECHELE” DIN LIMBA ROMÂNĂ ACTUALĂ

Dragoș Vlad TOPALĂ
Universitatea din Craiova
(România)

Abstract

The *COVID* acronym, the most important term in the pandemic-related vocabulary, has generated a number of original words in current Romanian. I made a representative lexical selection (with contextual quotes), and I studied the WHO terminology, the word formation, some semantic and stylistic aspects. The psycholinguistic perspective is also useful.

Keywords: *acronym, pandemic, word formation, WHO terminology, current Romanian*

Résumé

L'acronyme *COVID*, le plus important terme du vocabulaire de la pandémie, a engendré toute une série de mots originaux en langue roumaine actuelle. On a réalisé une sélection lexicale représentative (avec des citations contextuelles) et on a étudié la terminologie OMS, la formation des mots, certains aspects sémantiques et stylistiques. La perspective psycholinguistique est aussi utile.

Mots-clés : *acronyme, pandémie, formation des mots, terminologie OMS, langue roumaine actuelle*

Virusurile sunt denumite în funcție de structura lor genetică pentru a facilita dezvoltarea de teste de diagnostic, vaccinuri și medicamente. Virusologii și oamenii de știință sunt cei care denumesc virușii în cadrul ICTV (*International Committee on Taxonomy of Viruses*). ICTV a stabilit, la 1 februarie 2020, că *severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2)* este numele noului virus. Acest nume a fost ales pentru că virusul este asemănător genetic cu coronavirusul responsabil de epidemia SARS din 2003. Deși fac parte din aceeași familie, cele două virusuri sunt diferite. Pe de altă parte, bolile sunt denumite pentru a facilita comunicarea publică despre prevenire, răspândire, severitate și tratament. Bolile umane și abordarea lor sunt în sarcina WHO (*World Health Organization*), ca

atare bolile sunt denumite oficial de WHO prin intermediul ICD (*International Classification of Diseases*). WHO, la 11 februarie 2020, a anunțat că numele noii boli infecțioase este *COVID-19*. Etimologia este explicată de WHO: *COVID-19* provine din „coronavirus disease”, iar 19 de la „2019 novel coronavirus”; *SARS-CoV-2*, din „severe acute respiratory syndrome coronavirus 2”, cifra 2 indicând o altă clasă a *SARS* (WHO, *Naming the coronavirus disease...*).

Pentru că cei doi termeni sunt complementari (numele virusului și numele bolii), dar sunt confundați, WHO folosește, cu referire la virus, exclusiv sintagmele „the virus responsible for COVID-19” sau „the COVID-19 virus” în comunicarea publică, cu precizarea că sintagmele nu reprezintă o denumire paralelă cu terminologia virusului propusă de ICTV. Motivul precizat pe site-ul oficial al WHO este că acronimul *SARS* (numele bolii) poate genera o stare de teamă în cadrul unor populații și comunități, mai ales din Asia, care au fost foarte afectate de pandemia *SARS* din 2003. Într-adevăr, un document WHO (2015) stipulează că denumirea noilor boli umane se va face fără a crea un impact negativ asupra grupurilor culturale, sociale, naționale, regionale, profesionale sau etnice și fără a aduce atingere comerțului și turismului. Pentru a înțelege mai bine acronimul *COVID* și unele aspecte de antropologie lingvistică, vom menționa datele care nu pot fi incluse în numele unei boli (conform WHO 2015): denumiri geografice (nume de orașe, țări, regiuni, continente), antroponime, referiri culturale, sociologice, profesionale (de exemplu, „bucătar”, „măcelar”, categorii predispuse la anumite boli profesionale) sau termeni (specificali sau vagi) care provoacă teama („necunoscut”, „moarte”, „fatal”). Sunt permisiși termeni descriptivi generali, cu referire la simptomele clinice, referințe patologice (de exemplu, „insuficiență respiratorie”), referințe la grupul de vârstă (juvenil, pediatric, senil), la sezonalitate (iarnă, vară, sezonier), agenții patogeni (coronavirus, salmonella), anul primei identificări, identificatorul arbitrar (numerale arabe și romane, litere, combinații alfanumerice) etc.

Acronimul alfanumeric *COVID-19*, așa cum am arătat, este forma oficială și corectă. Pe site-urile ministerelor de profil din România (Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne) sunt folosite atât numele pentru boală, cât și denumirea virusului. Următoarea formulare oficială, larg răspândită, este complexă și deschide calea confuziei dintre numele virusului și numele bolii: „În ultimele 24 de ore au fost înregistrate 168 cazuri noi de persoane infectate cu SARS – CoV – 2 (COVID – 19)” (buletin de presă, 12 iunie 2022, <https://covid19.stirioficiale.ro>). Combinarea într-o sintagmă a numelui virusului (acronimele *SARS*, respectiv *CoV*, pentru „coronavirus”), dublat în paranteză de numele bolii, sporește confuzia publică din punct de vedere terminologic, dar și înțelegerea deosebirilor necesare.

COVID-19 este substantiv comun și este încadrat la categoria neutrelor (forma este citată în DOOM³: 416), fiind un cuvânt preluat din limba engleză. În limba

română, numele bolilor nu sunt incluse în categoria numelor proprii; de exemplu, boala denumită „alzheimer”, are varianta secundară „boala (lui) Alzheimer” (DOOM³: 242, 312). Scrierea cu majuscule este o practică terminologică internațională de ortografiere a acronimelor științifice medicale (*AIDS*, *HIV*, *SARS*), specifică limbii engleze. Acronimul este supus unor modificări morfologice și semantice în limba română actuală. Am cercetat câteva exemple reprezentative din limbajul presei, precum și o mică parte din resursele lingvistice disponibile în număr foarte mare pe Internet. Dezvoltarea exponențială a lexicului internațional referitor la *COVID* demonstrează consecințele psiholingvistice ale acestei pandemii.

Vom studia câteva exemple culese din presă (unele provin din Republica Moldova) și mediile electronice; am folosit motorul de căutare Google, iar perioada de căutare a surselor citate acoperă integral luna august 2022.

Forma *COVID* este concurată de varianta cu inițială majusculă, *Covid*, care este foarte răspândită. De fapt, această oscilație ortografică demonstrează că substantivul este considerat în uz un nume propriu. Pe de altă parte, forma ortografică cu inițială minusculă, *covid*, generată de repetarea publică până la saturație a cuvântului, demonstrează banalizarea bolii pe un fond public de anxietate. Familiarizarea cu un mediu înconjurător ostil din punct de vedere medical (pericolul de îmbolnăvire) și social (afectarea profundă a relațiilor interumane, cea mai importantă fiind interdicția de deplasare) este evidentă: „Încă un articol despre covid” (Rucsandra Cioc, <https://republica.ro>). Articularea, *covidul*, accentuează ideea că termenul a intrat în fondul principal lexical al limbii române: „Covidul revine în forță în România: aproape 10.000 de cazuri în ultimele 24 de ore” (Mihai Cistelecan, <https://www.stiripesurse.ro>); în unele contexte, articolul e atașat cu cratimă, *covid-ul*, ceea ce arată că anumiți utilizatori recunosc originea străină a cuvântului și apartenența la terminologia științifică: „nu ne-a iertat nici pe noi covid-ul” (George Buhnici, <https://buhnici.ro>). Varianta *Covidu* poate intra în categoria mesajelor sarcastice: „Ne chemi tu când te apucă ... cum ce, Covidu ăla care nu există” (Simin-Aysel Florescu, <https://www.g4media.ro>); „Aho, aho! Primiți cu Covidu’?” (Voicu Bojan, <https://pressone.ro>); în alte contexte, este sugerată banalizarea bolii: „M-a luat și pe mine Covidu’” (comentariu „No, vă țuc”, <https://www.tpu.ro>).

În relație cu forma de bază, *COVID*, primul adjectiv pe care îl semnalăm este *covidic*, singurul citat în DOOM³ (416): „Mai slăbiți-ne cu fatalismul covidic!” (Iulian Ciocan, <https://moldova.europalibera.org>); „serurile anticovidice” (Sorin Călin, <https://ziarulderimnic.ro>); grafia poate varia: „Suntem o pată roșie COVID-ică pe harta Europei!” (Valeriu Dulgheru, <https://www.researchgate.net/publication>). De altfel, forma de bază *COVID* are unele valori stilistice. Am selectat un singur exemplu, în vocativ, dintr-o parodie de prost gust după *Miorița*: „Covide,

Covide,/ Rogu-te te stinge,/Fă-ți tu singur felu’/ N-aștepta Guvernu’/Să ia măsuri clare/ ... Dar Covid zicea: /Stați că nu-i așa” (autor Flori Bungete, *Balada lui Covidel*, text distribuit pe Facebook Messenger, <https://quotationsfreak.wordpress.com>).

Fiind vorba de un termen străin, apar numeroase erori de formă. În general, cauza principală este necunoașterea etimologiei și a sensului. Confuzia dentalelor *d* și *t* duce la forma *Covit*, care este surprinzător de răspândită. Următorul exemplu provine de pe site-ul unei primării: „Măsuri și reguli în privința protejării populației împotriva COVIT 19 – Coronavirus” (<https://primariaciiorogarla.ro>); al doilea exemplu nu mai are nicio scuză, dacă ne uităm la sursă, un post important de televiziune: „pandemia Covit-19” (<https://www.digi-world.tv>). Negarea pandemiei sau combaterea factorilor de stres prin umor a dus la forma *Coviț-19*, care circulă pe rețelele sociale; vom cita un exemplu folosit (probabil deliberat) în limbajul de marketing: „Tricou damă bumbac- COVIȚ-19” (<https://mayka.ro>).

Un aspect morfologic important (și psiholingvistic) este legat de formele substantivale care indică pluralul, esențiale pentru a exprima numărul imens de persoane afectate. De exemplu: *covizi* s.m.pl. „persoane infectate cu COVID-19”: „Covizii se adună la Cluj. Creștere alarmantă a cazurilor în județul fruntaș la vaccinare” (Redacția Cluj24.ro, <https://cluj24.ro>); „«Covizii», noii ciumați” (Cristina Stoica, <https://republica.ro>); *covidici* s.m.pl., din adjectivul *covidic*, înregistrează unele ocurențe: „Toți propagandiștii politici sau mai recentii «covidici» s-au reciclat un-doi în analiști militari autorizați” (Petru Romoșan, <https://zhd.ro>); *covidoși*: „ciumații și leproșii, azi covidoșii” (comentariu Călin, <https://www.cotidianul.ro>); *covidați*: „Ce să mă mai complic eu cu «covidaii» ăștia?” (Voicu Sida, <https://www.glsa.ro>); „Unde sunt covidaii ăștia, că 60% din cei infectați au forme ușoare” (Beatris Ioniță, afirmație atribuită Diane Șoșoacă, <https://www.b1tv.ro/eveniment>). Pentru că era nevoie de forme care să indice singularul, dar și genul (masculinul sau femininul), a apărut o formă precum *covidată* s.f. „cosmeticiană îmi spune ai «voce de covidată»” (Ana Ionescu, <https://www.copilul.ro>). Vocabularul *covidatule* a devenit o invectivă la modă, care nu mai are o legătură directă cu pandemia: „unde te ascunzi, băi, covidatule” (comentariu Nicolae Dobrin, <https://www.national.ro>). Din categoria adjectivelor, am reținut – *covidoasă*: „trei personaje «covidoașe»” (Marian Ghiteanu, <https://cetateanul.net>); *coviduiți*: „accidentați, suspendați și coviduiți” (Ziarul de Vrancea, <https://www.ziaruldevrancea.ro>).

Pluralul *covizi* este recunoscut de Rodica Zafiu cu valoare stilistică deosebită, astfel încât îi dedică un articol (Zafiu 2020). În esență, autoarea afirmă că evoluția semantică (trecură de la denumirea bolii la sensul „persoană infectată cu coronavirusul”, „bolnav de Covid”) este „spectaculoasă”. În consecință, „atât procedeul semantic (transferul metonimic de la numele bolii la numele persoanei

bolnave), cât și regularizarea morfologică (alternanța fonetică normală, ca în guvid-guvizi, livid-livizi) presupun familiaritatea cu situația și cu termenul și o anume nonșalanță în integrarea lui în limbă – în opoziție cu păstrarea nealterată a unei denumiri științifice” (Zafiu 2020).

Verbul (și formele asociate) sunt esențiale în comunicare. De exemplu, *a se covida*: „Arafat s-a covidat” (<http://www.giurgiuonline.com>); participiul (sau adjectivul) *covidat* este foarte răspândit (ultimul citat, cu referire la niște materiale electorale): „5 teste negative COVID și ei tot covidat îl consideră” (afirmație atribuită Dianei Șoșoacă, <https://www.cancan.ro>); „plasând pacienții «covidati» pe ventilatoare” (Sorin Dumitru Dobriță, <https://www.fortamoldova.ro>); „Nici nu vreau să mă ating de ele, căci pot fi covidate...” (Iulian Ciocan, <https://moldova.europalibera.org>); *covidare* are două sensuri, anume „infectare” și „perioada pandemiei”, ambele sarcastice: „«Binefacerile covidării»” (Maria Băcescu, <https://mariabacescu.ro>); „Dragoste în vremea covidării” (<https://www.monitorulbt.ro>). Verbul *a se covidiza* este de asemenea prolific: „În urma primului turneu s-au covidizat echipele din Botoșani și Bacău” (Petrică Butuc, <https://www.monitoruldevrancea.ro>); „Șoșoacă nu s-a covidizat încă?” (comentariu Noah Scînteia@Vancouver.co, <https://adevarul.ro>); „turismul moldovenesc, covidizat de pandemie, începe să dea primele semne de recuperare” (Eduard Lupu, <https://bani.md>). În cazul derivatului *covidizare*, pe lângă sensul verbal, am identificat alte două sensuri. Primul se referă la „instituirea măsurilor de prevenție împotriva virusului COVID-19”, un sens impropriu: „nu e normal să forțezi covidizarea școlilor până la instaurarea carantinei” (Ciprian Mitoceanu, <https://www.monitorulbt.ro>); al doilea sens este internațional și se referă la abordarea de către oamenii de știință bine intenționați, cu experiență reală într-un domeniu asociat, a specializării care vizează cercetarea COVID-19: „Majoritatea și-au abandonat principalele domenii de expertiză pentru a explora Covid-19, inclusiv virologii care nu au mai lucrat, în mod normal, cu astfel de virusuri. Madhu Pai, epidemiolog ..., a descris acest lucru drept «Covidizarea cercetării»” (<https://tehnostiri.ro>). Alt verb este *a se covidi*: „se covidesc”, „mi s-a covidit”, cu dativul etic pentru efect stilistic (Facebook).

Derivatele cu sufixe și prefixe aduc sensuri noi și construcții stilistice sugestive. Formele cu *anti-* și *post-* se limitează în general la câteva sintagme specifice, așa cum rezultă din citatele selectate. Cuvântul a devenit atât de răspândit încât a intrat în toate ariile sociale, profesionale, de exemplu în anunțurile de la mica publicitate (ortografia din surse): „Sunt o doamnă serioasă, nefumătoare, vaccinată anti-covid, ofer servicii menaj” (<http://www.menajera.ro>); „Acesta este cel de-al cincilea vaccin anti-COVID-19 autorizat în UE” (<https://ec.europa.eu>); „monitorizare post-COVID-19” (<https://www.synevo.ro>); „sechele post-Covid și

sindrom post-Covid este cam tot ce am auzit” (Oana Despa, <https://romania.europalibera.org>). Zafiu (2020) semnalează două „antonime ad-hoc”: *non-covizi* „cei care nu sunt bolnavi”, respectiv *anti-covizi*, care are sensuri diferite (de la medicii care luptă contra bolii la negaționiști); derivate precum *decovidare*, *decovidizare*, *încovidat* au fost semnalate de Chircu (2020: 156).

Alte formații indică starea de anxietate sau spiritul de glumă al populației afectate de perioada prelungită de pandemie: *covideală* „Pandemia de covideală chinezească” (Spetcu, <https://spetcu.wordpress.com>); „a scăpat rapid de covideală” (Ștefănescu Radu, <https://evz.ro>); *covidel* indică infecția sau persoana infectată: „Ai avut covidel până la urmă?” (Anna Caba, afirmație atribuită Oanei Zăvoranu, <https://www.cancan.ro>); „ai avut contact direct cu un covidel” (Lorena Lupu, <https://lorenalupu.com>). Diminutivul are un rol în limbajul marketingului, fiind asociat cu un set de măști pentru copii: „set COVIDEL” (articol pentru vânzare, <https://www.wedas.ro>). Alte forme diminutive, precum *Coviduț* sau *Covidutz* (grafia *-tz* este foarte populară pe forumuri și bloguri, în comunicarea on-line), sunt scrise cu inițială majusculă sau minusculă în funcție de sens și de valoarea stilistică (ludicul este predominant): „cele mai bune metode împotriva lui Coviduț” (<https://www.abonamentesali.ro>); „au luat covidutz de la ei” (comentariu „Boc își bate joc de ei”, <https://www.stiridecluj.ro>); ultima formă este folosită drept o strategie lingvistică de marketing (vânzarea de articole vestimentare): „tricou Covidutz negru” (<https://www.artmania.ro>). Derivate precum *covidar* (cu vocativul *covidarule*) sau *covidician* (substantiv sau adjectiv) circulă izolat; ocurențele înregistrate pe rețelele sociale pot fi numeroase, dar nu putem face o evaluare, deci nu vom oferi contexte și vom considera aceste cuvinte cu rezervă; *covidaș* pare mai popular: „să fugim de covidaș” (Monica Alexandru, <https://www.catchy.ro>). De asemenea, amintim alte forme sugestive. Două derivate, cu sensul „boală; epidemie”, sunt elaborate și persiflante; astfel, *covidanie*: „Covidania a cam dat peste cap businessul lui Țiriac” (comentariu Dar Țiri, <https://www.stiridecluj.ro>); *covidoșenie*: „Covidoșenia a ajuns și la penitenciarul Galați” (Florin Cambir, <https://www.antidotul.ro>); *covidărie* „spațiu cu mulți bolnavi sau cu pericol ridicat de infectare; epidemie; spital, secție” sugerează amploarea infectărilor: „nici organizatorilor, nici Primăriei nu le pasă de faptul că în municipiu e o adevărată «covidărie» și dau startul la distracție” (R.C., <https://www.cotidianul.ro>); „în spitale, adică la Covidărie” (Dănuț Tănase, <https://danuttanase.wordpress.com>). Forma *Coviadă* a fost depistată de Chircu (2020: 153).

Simularea paronimică este o resursă stilistică importantă: „Guvid 19, pardon, Covid-19” (Dănuț Tănase, <https://danuttanase.wordpress.com>). Jocul de cuvinte dintre *COVID* și prenumele *Ovidiu* a generat o serie interesantă de forme și de sensuri. *Covidiu* a devenit un personaj folcloric al pandemiei. Antroponimul

exprimă o formă de afecțiune (ori de autocompătămire) sau transmite o critică la adresa regulilor sanitare impuse de autorități. Este interesant că este un prenume asumat de către o persoană care își arogă poziția de „înțelept”, „critic” sau „curajos/teribilist” în privința pandemiei. Multe exemple se regăsesc pe forumuri și bloguri; tot aici adăugăm și ideea unora de a transforma numele în parte a adreselor de mail și de conturi pentru rețele sociale (de exemplu, *covidiu@...*); am întâlnit și forma *Covidiu-19* care circulă, de exemplu, pe Facebook. Câteva citate sunt relevante: „Eu, tu și Covidiu. Despre frică” (Silviu Man, <https://convergente.ro>), cu referire la titlul filmului românesc „Eu, tu și Ovidiu”. De asemenea, cuvântul devine un eufemism subversiv și popular pentru termenul oficial *COVID* (sugerează ideea de eludare a regulilor sanitare internaționale): „Ajutați călătorii să localizeze și să își rezerve testul covidiu” (<https://www.sitata.com/ro>); „Sute de studenți de la prestigioasa Universitate din Beijing au protestat împotriva înăsprii măsurilor anti-Covidiu” (Florin Marinescu, <https://www.g4media.ro>). Este folosit în articole tehnice; am selectat două exemple din limbajul financiar: „Creșterea cu un sfert de punct – a treia majorare consecutivă din decembrie – a readus ratele dobânzilor la nivelul de dinainte de Covidiu și plasează BoE în fruntea unei mișcări globale de înăsprire a politicii monetare, după creșterea din această săptămână a Rezervei Federale a SUA” (Ștefan Stan, <https://www.zf.ro>); „Conform Business Recorder, aproximativ 200 de delegați vor participa la Forumul BCE privind băncile centrale la un hotel de lux din Sintra, la vest de Lisabona, după doi ani de întâlniri virtuale impuse de Covidiu” (Sorin Benga, <https://www.infofinanciar.ro>). Combinarea celor două registre stilistice (limbajul științific și cel colocvial) este într-adevăr surprinzătoare. De altfel, variațiile stilistice sunt nelimitate.

Popularii Ovidiu Ioanițoaia și Ovidiu Lipan-Țândărică sunt rebotezați: „E permis (și stupiduț, da) să-i evocăm pe Covidiu Ioanițoaia și Covidiu Lipan-Țândărică” (Radu Paraschivescu, <https://dilemaveche.ro>). Diminutivul *Ovidel* devine *Covidel*: „a scris un editorial în care i-a descoperit pe «Covidel Popescu» ... și «Pro-priceputul»” (Sorin Barbu, <https://www.prosport.ro>). De asemenea, aceste forme devin frecvent zoonime (nume de pisici, câini, porci etc.), precum o poreclă pentru o pisică bolnavă de pe un site de adopții: „Bună ziua tuturor, mă numesc Covidel și am aproximativ 7-8 ani. Am fost botezat așa din cauza stării deplorabile în care mă aflu” (<https://www.adoptiipisici.ro>). Alternarea registrelor stilistice (*Covid/Covidel*) este specifică limbajului presei: „Mirela Retegan, infectată cu Covid a doua oară, deși este vaccinată: «Lui Covidel nu-i pasă»” (Filip Stan, <https://www.romaniatv.net>). Contrastul dintre diminutive și augmentative are valoare stilistică deosebită; *covidoi*: „dragă covidel, coviduț sau covidoi” (Bucur Timea, <https://freespirit98blog.wordpress.com>); *covidoaică*: „Cenușăreasa a învins «Covidoaicele»” (Marian Ghiteanu, <https://cetateanul.net>).

Covidache este de asemenea un nume popular. Primul context este folosit în povestirea didactică a pandemiei pentru copii („o poveste despre virusul covid, pe înțelesul celor mici”): „Povestea lui Covidache” (<https://www.youtube.com>); „covidache e peste tot” (comentariu Mark, <https://mariusucucu.ro>); următorul context este ironic: „Bossache Covidache 19” (Bogdan Bob Rădulescu, citat de Horea Soica, <https://www.stiridecluj.ro>).

Termenul *Covrig* (identificat de Protopopescu 2022: 328) prezintă numeroase ocurențe: „Covrig19 – pretext pentru vaccinuri mortale sau vaccinuri cu nanocipuri” (blog, <https://monahulteodot.wordpress.com>); „Am să vă zic aici «o opinie» despre Covrig-19 ca să nu mai așteptați 200 de ani pentru desecretizare” (<https://covrig19.webnode.ro>).

Compunerea are un rol important și a generat câteva forme, precum *covidac*: „Tot neamul tău de covidaci liberi” (ReflectMedia, <https://www.reflectmedia.ro>). Foarte popular este cuvântul jignitor *covidiot* „persoană care nu respectă regulile de distanțare, nu poartă mască și refuză să se vaccineze”, în general „persoană care nu crede în infecția COVID-19”: „Covidioții se mândresc că-s mulți” (Florin Cambir, <https://www.antidotul.ro>); „Dacă covidiotul (cacofonie intenționată) refuză vaccinarea, înseamnă că știe el mai bine” (Florin Cambir, <https://www.antidotul.ro>). Cuvântul a intrat în lexicul limbii engleze și face parte din limbajul presei internaționale.

Formele alcătuite cu elemente de compunere savantă sunt ironice sau sarcastice. *Covidofil* (sinonim pentru *covidiot*) este o „persoană care nu respectă măsurile anti-COVID”: „Covidioții sau covidofilii sunt în centrul atenției” (Mitică Ștefănescu, <https://presshub.ro>). *Covidofobie* semnifică „teama exagerată de COVID-19, de a se îmbolnăvi”: „Un element psihic legat de covidofobie” (Mihai Glod, <https://www.digi24.ro>); cuvântul este răspândit în presa internațională (*covidophobia* sau variantele din limbile romanice), o simplă căutare pe Google fiind sugestivă. *Covidolog* „persoană care pretinde că se pricepe la aceste probleme medicale complexe, care oferă sfaturi sau care neagă importanța pandemiei” sau „persoană care vorbește frecvent despre această problemă”: „«Covidologii» adevărați se numesc Bittmann, Garcea ...” (Andrei Pleșu, <https://dilemaveche.ro>); *covidologie*: „pesediștii doctori în covidologie” (Mădălina Dobrovolschi, <https://voxpublica.ro>). Chircu (2020: 157) a identificat exemple în care *COVID* îndeplinește rolul unui element prim de compunere: *covido-prostie*, *covidocrație*, *covido-scepticism*, *covidomanie* etc.

Toponimul *Covidistan* (am întâlnit acest termen într-un studiu despre limba letonă – Liparte 2021: 256), foarte răspândit în limbajul presei internaționale, se referă la țara, zona din perioada severă a carantinei, când circulația era permisă pe baza declarației pe proprie răspundere. Formantul *-stan* este o referire la țări asiatice

(sau fictive, precum *Absurdistan*) unde nu sunt respectate drepturile omului. La noi apare rar: „am luat aparatul foto (și declarația pe propria răspundere) și m-am dus să prind niște vederi din Covidistan” (Iulian Preda, <https://www.vice.com/ro>). A fost identificat și un hodonim: „Strada Covidei” (Chircu 2020: 156).

Un cuvânt care circulă în ultima vreme este *covidivorț* „divorț cauzat de conviețuirea neîntreruptă a soților în perioada de izolare la domiciliu”: „Singura rezoluție pentru a restabili echilibrul interior fiind o îndepărtare substanțială fizică și emoțională de partener, care în cazul de față a dus la ceea ce recent se denumește „covidivorț” (Maria-Cristina Trepcea, <https://www.paginadepsihologie.ro>). La nivelul anglicismelor, am reținut sintagma *long covid*: „tot mai mulți pacienți se confruntă cu «long covid», o formă de boală ce se poate manifesta săptămâni întregi sau chiar luni întregi” (<https://www.digi-world.tv/stiri>); „evaluarea sindromului long covid” (<https://emeraldmed.ro>).

Resursele stilistice par ineputabile. Trifan și Trifan (2020: 189-190, 193) semnalează câteva forme create de Chira Aurel Lucian, precum: *Regele Covid al XIX-lea*; soția lui se numește *Covida*, copiii și supușii lui, *covizi*, iar femeile, *covide*. Compusul *lucovid* este o denumire ironică pentru Ludovic Orban și este semnalat de Trifan și Trifan (2020: 193). Numele este foarte răspândit pe internet.

În fine, precizăm că există un număr mare de variante grafice, care vizează semiotica textuală; este vorba de figurile grafemice, așa cum au fost clasificate de Plett (1983). În general, acestea evidențiază acronimul, precum *COVIDa*, *COVIDel*, (s-a) *COVIDit*, *LuCOVID*, *LuCoVid* etc. Forma „ÎnCoronarea lui LuCovid al XIX-lea” (Marian Neacșu, <https://www.art-emis.ro>) este o combinație stilistică între figurile grafemice, compunere și sarcasm. Varianta *C(-)19* este o abreviere alfanumerică.

Vocabularul internațional asociat pandemiei se numește *coronaspeak* sau *covidspeak*, iar varietatea formală și semantică a termenilor este deosebită. Dincolo de asemănările sau deosebirile existente între limbi, acest limbaj are un fond psiholingvistic comun, care sugerează trauma colectivă provocată de pandemie. Multe din exemplele prezentate sunt cu siguranță efemere, dar ele confirmă ponderea importantă a mijloacelor interne de îmbogățire a vocabularului în limba română actuală și expresivitatea stilistică a acestor cuvinte.

BIBLIOGRAFIE

1. Chircu, Adrian, *În vreme de pandemie. COVID-ul și familia sa lexicală în limba română actuală*, în „Annales Universitas Apulensis”, Series Philologica, nr. 2, 2020, pp. 145-161.
2. DOOM³, Ioana Vintilă-Rădulescu (coord.), *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a III-a, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2021.
3. Liparte, Evija, *Corona in Latvian: Neologisms, Puns, Metaphors, and Other Means of Expression*, în „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie”, XIV, nr. 1-2, 2021, pp. 254-264.
4. Milică, Ioan, *Coronavirus, covid, coronavid*, 2020, <https://www.ziaruldeiasi.ro>.
5. Plett, Heinrich F., *Știința textului și analiza de text*, București, Editura Univers, 1983.
6. Protopopescu, Daria, *English and Romanian Pandemic-Related Terms*, “British and American Studies,” vol. XXVIII, 2022, University of Timișoara, 2022, pp. 327-340.
7. Trifan, Elena, Ioan-Adrian Trifan, *Coronavirusul și creațiile sale lexicale* (1), în „Philologica Banatica”, 1, *In memoriam Ștefan Munteanu*, Timișoara, 2020, pp. 179-197.
8. Zafiu, Rodica, *Covizi*, în „Dilema Veche”, nr. 853, 13-19 august 2020.
9. WHO, *Naming the coronavirus disease (COVID-19) and the virus that causes it*, <https://www.who.int>.
10. WHO, May 2015, *World Health Organization Best Practices for the Naming of New Human Infectious Diseases*, <https://www.who.int>.